

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

การส่งเสริมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

Extension of Agro - tourism Development in Wang Ang Sub-district, Cha-Uat District,

Nakhon Si Thammarat Province

พิมลรัตน์ อินทร์ภักดี (Pimonrat Inpakdee)¹ เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (Chalemsak Toomhirun)²จินดา ขลิบทอง (Jinda Khlibtong)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร (2) เพื่อศึกษาลักษณะการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (3) เพื่อศึกษาระดับความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (4) เพื่อศึกษาระดับปัญหาในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (5) เพื่อศึกษาการรับรู้และความต้องการการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (6) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่มตัวอย่างเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้งหมดจำนวน 22 คน และทำการสุ่มแบบบังเอิญ จากนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม แห่งละ 3 คน คิดเป็น 66 คน ได้ตัวอย่าง 88 คน เก็บรวบรวมข้อมูลและใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเฉลี่ย ผลการวิจัย พบว่า (1) ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เพศหญิง (2) จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรลักษณะล่องเรือ/ล่องแก่ง เปิดบริการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตลอดทั้งปี (3) มีความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาพรวมระดับมากที่สุด (4) ปัญหาในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาพรวมระดับมากที่สุดด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน การคมนาคม ไฟฟ้า ประปา) (5) มีความต้องการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุดด้านการพัฒนากิจกรรมเกษตรเพื่อเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น วิธีการเก็บเกี่ยวทุเรียน/ผลไม้ที่ถูกต้อง (6) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายโดยมีการเชื่อมโยงกลุ่มท่องเที่ยวลักษณะเดียวกัน และกลุ่มท่องเที่ยวรูปแบบอื่นหลายกิจกรรม

คำสำคัญ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด การส่งเสริม

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร) แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช p_mr25@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช artoom@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช arkjin@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study; (1) general information of tourism entrepreneurs and agricultural tourists, (2) agricultural tourism operations, (3) the level of demand for agricultural tourism development, (4) the level of problems in agricultural tourism development, (5) the current promotion and the desired promotions to develop agricultural tourism, and to analyze (6) the promotion guidelines for agricultural tourism development. The research was conducted by using an interview questionnaire to collect data from sample group of 88 people; 22 tourism entrepreneurs in different location and randomly selected 3 tourists from each location which were 66 tourists. The data were analyzed by computer program to calculate statistic e.g. frequency distribution, percentage, minimum, maximum, and average. And the result of the research revealed that (1) most of tourism entrepreneur and agricultural tourist are female, (2) the agricultural tourism operate via boat tour and river rafting all over the year, (3) the level of demand to develop agricultural tourism is at the maximum level, (4) the problem in agricultural tourism development is infrastructure e.g. roads, transportation, electricity and water supply, (5) the highest desired promotions to develop agricultural tourism is infrastructure, The development of agricultural activities to enhance agricultural tourism, such as the correct methods for durian/fruit harvesting and (6) the guideline to develop agricultural tourism is to connect the similar tourism group and other type of tourism group to increase the variety of activity.

Keywords: Agriculture tourism, Wang-Ang Sub-district, Cha-Uat District, Extension

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

บทนำ

ประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติจึงมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวด้านศิลปกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม โดยการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เป็นกระแสที่ได้รับความนิยมได้แก่ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวชนบท และการท่องเที่ยวชนบทก็เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (วันทนา ฉิมบ้านดอน, 2552: 25) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ วิธีการดำรงชีวิตของเกษตรกร ที่มีการผสมผสานกิจกรรมทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ตลอดจนการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการเกษตรอย่างใกล้ชิด ได้ร่วมกิจกรรมกับเกษตรกรและเป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นได้มากขึ้น (น้ำฝน แซ่มบำรุง, 2550: 1-2) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นภาคส่วนหนึ่งที่แนวความคิดการพัฒนาย่างยั่งยืนได้เข้ามามีบทบาทในการกำหนดทิศทางการพัฒนา เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับชุมชนที่เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว เพราะการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องพึ่งพาอาศัยทรัพยากรทางธรรมชาติ (รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร, 2558: 32) ชาวชุมชนที่ดำเนินอาชีพเกษตรและมรดกทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ซึ่งแนวการพัฒนาชุมชนของตนเองเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ในขั้นตอนชุมชนเอง ก็อาจจะต้องมีที่เล็งในการดำเนินการ ซึ่งอาจเริ่มต้นจากการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาการสนับสนุนในด้านต่างๆ ที่ชุมชนยังขาดไป ความคิดหลากหลายความคิดของชุมชนที่กระจัดกระจายยังขาดความเป็นหนึ่งใจเดียวกัน จังหวัดนครศรีธรรมราช อำเภอลำดวน มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ ชุมชนอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลวังอ่าง ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของชุมชน มีการบริการภายในชุมชน ซึ่งสามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ผู้ทำการวิจัยเห็นชุมชนตำบลวังอ่าง มีศักยภาพของผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความสามารถ หรือความพร้อมของเกษตรกรแต่ละรายในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ทำการศึกษ สำหรับการจัดการ การท่องเที่ยวเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างรายได้ นอกภาคเกษตรกรรมเป็นรายได้เสริมโดยไม่ขาดรายได้หลักจากการเกษตร แต่ในปัจจุบันการให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังไม่เป็นที่นิยมในคนส่วนมาก และขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริมและพัฒนาทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าวได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยวลดลงจากในอดีตที่ผ่านมา การศึกษาสภาพและปัญหาด้านต่าง เพื่อให้ได้แนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน นำผลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ หรือพื้นที่อื่นๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ได้มากที่สุด สร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวตัดสินใจท่องเที่ยวในครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. เพื่อศึกษาลักษณะการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. เพื่อศึกษาระดับความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. เพื่อศึกษาระดับปัญหาในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
5. เพื่อศึกษาการได้รับและความต้องการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
6. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 22 แห่งๆ ละ 1 คน รวม 22 คน และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มาท่องเที่ยวแต่ละแห่งละ 3 คน รวม 66 คน สุ่มแบบบังเอิญ (accidental sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือผู้เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้ (1) สภาพทั่วไป สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (2) การดำเนินการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (3) ความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (4) ข้อเสนอแนะแนวทางการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (5) การได้รับและความต้องการทางการส่งเสริมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ชุดที่ 2 นักท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ (1) สภาพทั่วไป สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว (2) ความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (3) ข้อเสนอแนะแนวทางการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยวในตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุเฉลี่ย 49.95 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้/สวนยางพารา สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 2.55 คน โดยมีรายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรเฉลี่ย 220,454.55 บาท/ปีและรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเฉลี่ย 180,909.09 บาท/ปี สำหรับรายจ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตร 18,363.64 บาท/ปี ซึ่งรายจ่ายในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 56,727.24 บาท/ปี ไม่มีตำแหน่งทางสังคม เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ใช้ทุนตัวเองและกู้ยืมเงินโดยกู้ยืมเงินจาก ธ.ก.ส./สถาบันการเงิน

สำหรับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุเฉลี่ย 27.21 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี/เทียบเท่า ซึ่งได้รับข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต มีความคิดเห็นว่า สิ่งที่น่าสนใจสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรคือเกษตรธรรมชาติ จะพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวเป็นครั้งแรก ซึ่งมีความสนใจแหล่งท่องเที่ยวประเภทเชิงอนุรักษ์/ธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ในการเที่ยวครั้งนี้คือการพักผ่อน และมีความคิดเห็นว่าหน่วยงานระดับท้องถิ่น (อบต. เทศบาล อบจ.) ควร มีบทบาทส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากที่สุด

2. การดำเนินการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดำเนินการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเฉลี่ย 1.81 ปี ใช้สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 2.55 คน จ้างแรงงานเฉลี่ย 6.23 คน มีการเปิดบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตลอดทั้งปี ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรลักษณะล่องเรือ/ล่องแก่ง การบริการที่พักแบบโฮมสเตย์ การมีกิจกรรมในด้านการเก็บผลผลิตทางการเกษตรบริเวณที่พักประกอบอาหาร และการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร ซึ่งจะพบว่าให้ความสำคัญในการให้บริการในสถานที่ท่องเที่ยวประเด็นการบริการอาหาร การบริการที่พัก การจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์แปรรูป การเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่น การให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้านด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และให้ความสำคัญกับการให้บริการในประเด็นการสาธิต การบริการอาหาร การบริการที่พัก การจำหน่าย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ผลผลิตและผลิตภัณฑ์แปรรูป การจัดหน่วยบริการรักษาความปลอดภัย การเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่น การให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้านด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการจัดฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่พนักงานในระดับมากที่สุด และประเด็นมัคคุเทศก์/ผู้นำในระดับมาก ดังแสดงในตาราง ที่ 1

ตารางที่ 1 การให้บริการในสถานที่ท่องเที่ยว

ประเภทของการบริการ	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1 การบริการอาหาร	5.00	มากที่สุด
2 การจัดหน่วยบริการรักษาความปลอดภัย	5.00	มากที่สุด
3 การเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่น	5.00	มากที่สุด
4 การให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้านด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	5.00	มากที่สุด
5 การบริการที่พัก	4.68	มากที่สุด
6 การจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์แปรรูป	4.68	มากที่สุด
7 การจัดฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่พนักงาน	4.32	มากที่สุด
8 การสาธิต การแปรรูปผลผลิตสินค้าเกษตร	4.23	มากที่สุด
9 มัคคุเทศก์/ผู้นำชม	4.00	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.66	มากที่สุด

3. ความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาพรวมระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาทุกประเด็น พบว่า มีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเด็น กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้าน แปรรูบรวมพันธ์พืช และจำหน่ายพันธ์พืช การสาธิตการแปรรูปผลผลิตเกษตร การบริการทางเดินเท้าในสวน การเยี่ยมชมสวนผลไม้ แปลงผักปลอดสารพิษ การให้ความรู้ภาคเกษตรตั้งแต่ขั้นตอนการปลูกจนถึงขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต ในระดับมาก และมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเด็นโครงสร้างพื้นฐานและการส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น แผนที่ ป้ายบอกทางห้องน้ำ ถนน ไฟฟ้า ประปา ในระดับมากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 2

สำหรับนักท่องเที่ยวเมื่อพิจารณาทุกประเด็น พบว่า มีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้าน แหล่งท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐาน และการส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีความต้องการในระดับมากที่สุด และกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความต้องการในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 2

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ตารางที่ 2 ความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว

ประเภทของการบริการ	ผู้ประกอบการ		นักท่องเที่ยว	
	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1 กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.62	มาก	4.18	มาก
2 โครงสร้างพื้นฐาน	4.51	มากที่สุด	4.48	มากที่สุด
3 การส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว			4.31	มากที่สุด

4. ระดับปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบปัญหาในด้านการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาพรวมระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน การคมนาคม ไฟฟ้า ประปา) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก (ห้องน้ำ ลานจอดรถ แผนที่ ป้ายบอกทาง ที่พักผ่อน ห้องทำกิจกรรมอื่นๆ) การประชาสัมพันธ์ การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การอบรมให้ความรู้ด้านมัคคุเทศก์ การต้อนรับ และการให้บริการเบื้องต้น ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการเกษตร การถ่ายทอดเทคโนโลยีและความรู้ด้านการเกษตร และการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปสินค้าเกษตร และประเด็นการสนับสนุนงบประมาณพัฒนารูปแบบกิจกรรมเกษตรและการกำหนดเงื่อนไข/ค่าบริการมีการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมาก

นักท่องเที่ยว พบว่าปัญหาในด้านการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาพรวมระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวก (ห้องน้ำ ลานจอดรถ แผนที่ ป้ายบอกทาง ที่พักผ่อน ห้องทำกิจกรรมอื่นๆ) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน (ถนน การคมนาคม ไฟฟ้า ประปา) การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการเกษตร การถ่ายทอดเทคโนโลยีและความรู้ด้านการเกษตร การกำหนดเงื่อนไข/ค่าบริการ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปสินค้าเกษตร การประชาสัมพันธ์ และการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการอบรมให้ความรู้ด้านมัคคุเทศก์ การต้อนรับ และการให้บริการเบื้องต้น ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประเด็นการสนับสนุนงบประมาณพัฒนารูปแบบกิจกรรมเกษตรมีการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมาก

5. ความต้องการการส่งเสริมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีความต้องการในระดับมากที่สุด ในส่วนของนักท่องเที่ยวพบว่า มีความต้องการการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาทุกประเด็น พบว่า ต้องการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐาน และการส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีความต้องการในระดับมากที่สุด เช่น ด้านการพัฒนากิจกรรมเกษตรเพื่อเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเพิ่มทักษะความรู้แก่ผู้ประกอบการ ด้านการบริการ ด้านที่พัก ความสะดวกในการติดต่อ การประชาสัมพันธ์ การแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความต้องการการส่งเสริมและพัฒนาในระดับมาก คือ รูปแบบกิจกรรมเกษตร เช่น วิธีการเก็บเกี่ยวทุเรียน/ผลไม้ที่ถูกต้อง การสาธิตการแปรรูปผลผลิตเกษตร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

6. แนวทางการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผู้ประกอบการเปิดบริการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ประเภทย่อยท่องเที่ยวเชิงเกษตรเปิดบริการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตลอดทั้งปี โดยมีจ้างแรงงาน ร้อยละ 77.3 การให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้านด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเปิดบริการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายโดยมีการเชื่อมโยงกลุ่มท่องเที่ยวลักษณะเดียวกัน และมีการเชื่อมโยงกลุ่มท่องเที่ยวรูปแบบอื่นหลายกิจกรรม สำหรับแนวทางการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านต่างๆ การประชาสัมพันธ์ฤดูกาลท่องเที่ยว การสร้างสื่อ เพื่อสร้างการรับรู้สำหรับผู้สนใจ การพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการและพนักงานด้านต่างๆ การรักษามาตรฐานการบริการ การนำเสนอกิจกรรมในที่พัก เพื่อเพิ่มความสนใจแก่นักท่องเที่ยว

อภิปรายผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยวในตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1 ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ใช้ทุนตัวเองและกู้ยืมเงินจากธกส. หรือสถาบันการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับ สุจารย์ย์ แป้นพุ่ม(2554) ศึกษาลักษณะการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจชุมชนของชุมชน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา/ ปวช./ปวท./ปวส. ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้/สวนยางพารา และสอดคล้องกับ มาริน สมคิด (2557) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดระยอง พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ทำสวนผลไม้ ใช้ทุนตัวเองและกู้ยืมเงินโดยกู้ยืมเงินจาก ธ.ก.ส./สถาบันการเงิน เนื่องจากผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เริ่มดำเนินการท่องเที่ยวจากสิ่งที่มีอยู่ในพื้นที่ และใช้แรงงานภายในครอบครัว

1.2 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เพศหญิงมีอายุเฉลี่ย 27.21 ปีจบการศึกษาระดับปริญญาตรี/เทียบเท่าได้รับข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต มีความคิดเห็นว่าสิ่งที่น่าสนใจสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรคือเกษตรธรรมชาติ ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวเป็นครั้งแรก สนใจแหล่งท่องเที่ยวประเภทเชิงอนุรักษ์/ธรรมชาติ มีวัตถุประสงค์ในการเที่ยวครั้งนี้คือการพักผ่อน ซึ่งสอดคล้องกับ ไกรวุฒิ หิบบแก้ว (2552) ที่ศึกษาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลท่าคา อำเภอดำรงวิทยะจันทน์ จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 25-34 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เดินทางมาตลาดน้ำท่าคาเป็นครั้งแรก มีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อน และสอดคล้องกับ ชูติมา วิวัฒน์ภัทรกุล (2554) ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรที่สูงเลย พบว่า นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรที่สูงเลยเป็นครั้งแรก

2. การดำเนินการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดำเนินการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรเฉลี่ย 1.81 ปี ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรลักษณะล่องเรือ/ล่องแก่ง มีการเปิดบริการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตลอดทั้งปี ใช้แรงงานสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 2.55 คน จ้างแรงงานเฉลี่ย 6.23 คน เนื่องจากในช่วงเทศกาลหรือช่วงวันหยุดนักขัตฤกษ์มีนักท่องเที่ยวสนใจท่องเที่ยวมาก ทำให้ต้องมีการจ้างแรงงานเพื่อบริการนักท่องเที่ยวในการล่องเรือ/ล่องแก่ง ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่มีการให้บริการในสถานที่ท่องเที่ยวประเด็นการบริการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

อาหาร การบริการที่พัก การจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์แปรรูป การเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่น การให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้านด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และให้ความสำคัญกับการให้บริการในประเด็นการสาธิต การบริการอาหาร การบริการที่พัก การจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์แปรรูป การจัดหน่วยบริการรักษาความปลอดภัย การเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่น การให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้านด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการจัดฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่พนักงานในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ไกรวุฒิ ทิพย์แก้ว (2552) ที่ศึกษารัฐกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลท่าคา อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ศักยภาพด้านพื้นที่และด้านการมีส่วนร่วม มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก

3. ความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.1 ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาพรวมระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาทุกประเด็น พบว่า ความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเด็นกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการในระดับมาก และโครงสร้างพื้นฐานและการส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีความต้องการในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ มาริน สมคิด (2557) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดระยอง พบว่า ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาในระดับมาก ทั้งด้านกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร และโครงสร้างพื้นฐานและการส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

3.2 นักท่องเที่ยวมีความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาทุกประเด็น พบว่า แหล่งท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีความต้องการในระดับมากที่สุด และกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความต้องการในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงกลม รักขยัน. (2552). พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้มาท่องเที่ยวที่มีต่อการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้มาท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

4. ปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

นักท่องเที่ยวมีปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวก (ห้องน้ำ ลานจอดรถ แผนที่ ป้ายบอกทาง ที่พักผ่อน ห้องทำกิจกรรมอื่นๆ) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน (ถนน การคมนาคม ไฟฟ้า ประปา) การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการเกษตร การถ่ายทอดเทคโนโลยีและความรู้ด้านการเกษตร การกำหนดเงื่อนไข/ค่าบริการ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปสินค้าเกษตร การประชาสัมพันธ์ และการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับ มาริน สมคิด (2557) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดระยอง พบว่า ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ควรมีป้ายบอกชัดเจน ว่าตำแหน่งใดที่สามารถเข้าไปได้หรือไม่ได้และหรือ ห้ามป็นห้ามขึ้น อันตรายเนื่องจากอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุ จากผลไม้ร่วงใส่ หรือตกต้นไม้ได้

5. การได้รับและความต้องการการส่งเสริมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

นักท่องเที่ยวมีความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาทุกประเด็น พบว่า แหล่งท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐาน และการส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีความต้องการในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ มาริน สมคิด (2557) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดระยอง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

พบว่า นักท่องเที่ยวได้ให้ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดระยอง ในเรื่อง โครงสร้างพื้นฐาน (ถนน การคมนาคม ไฟฟ้า ประปา) ควรมีการจัดทำป้าย ชี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ชัดเจนเพื่อสะดวกในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ควรมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยทุกแห่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

6. แนวทางการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผู้ประกอบการสร้างความเข้มแข็งภายในชุมชนโดยการเชื่อมโยงคนในชุมชนด้านการจ้างงาน ในช่วงเทศกาลวันหยุดนักขัตฤกษ์ หรือช่วงวันหยุดยาว และมีการเชื่อมโยงในรูปแบบเครือข่ายกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่น เพิ่มการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวตามสื่อต่างๆ ในการอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภค ถนน ป้ายบอกทาง ให้มีความชัดเจนขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ไกรวุธ ทิพย์แก้ว (2552) การศึกษาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลท่าคา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การจัดการด้านเรื่องป้ายสัญลักษณ์บอกเส้นทางท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ ควรเพิ่มการติดตั้งป้ายบอกสัญลักษณ์เส้นทางเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรพัฒนาการเกษตรในชุมชนให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อเกิดการกระจายรายได้สู่เกษตรกรรายอื่น และเกษตรกรมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น
2. ควรมีการจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบเครือข่าย เพื่อส่งต่อนักท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปที่หนึ่งได้สะดวก
3. ควรมีการเสริมสร้างความรู้ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว เนื่องจากหากดำเนินการจัดการไม่ถูกต้อง จะทำให้สูญเสียทรัพยากร
4. ควรมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านต่างๆ เช่นการใช้สื่อออนไลน์ หรือเทคโนโลยีในปัจจุบันเป็นประชาสัมพันธ์ชุมชนเพื่อให้มีการสร้างการรับรู้ หรือรู้จักแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้น
5. การนำผลของการวิจัยมาพิจารณาหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชนในพื้นที่ถึงในด้านความต้องการต่างๆ ทั้งของผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว เพื่อร่วมกันพัฒนาให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน
2. ควรศึกษาการใช้สื่อเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. ควรศึกษากิจกรรมการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ไกรวุธ ทิพย์แก้ว (2552). การศึกษาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลท่าคา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม : ศึกษาถึงสภาพทั่วไปและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรพื้นที่ตำบลท่าคา.มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: กรุงเทพฯ.
ชุดิมา วิวัฒน์ภทกุล (2554) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรที่สูงเลย
ดวงกมล รักขันธ์ (2552) พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้มาท่องเที่ยวที่มีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

จังหวัดสุพรรณบุรี

น้ำฝน แชมบำรุง. (2550) ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของศูนย์วิจัยเกษตรหลวง
เชียงใหม่ [ขุนวาง]. การค้นคว้าแบบอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.เชียงใหม่.

มาริน สมคิด (2557) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดระยอง

รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร (2558).แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อความยั่งยืน:โครงการหลวงปางตะ.วารสาร
เทคโนโลยีสุรนารีปีที่ : 9 ฉบับที่ : 1 เลขหน้า : 19-35

วันทนา ฉิมบ้านดอน. (2552). การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลบางไผ่ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี.
(วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

